

VU Research Portal

Wie houdt de wacht?

Hill, Jessica; Blokland, Arjan A.J.

published in

Tijdschrift voor Criminologie
2020

DOI (link to publisher)

[10.5553/TvC/0165182X2020062203007](https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2020062203007)

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Hill, J., & Blokland, A. A. J. (2020). Wie houdt de wacht? Veranderingen in toezicht tijdens de jongvolwassenheid. *Tijdschrift voor Criminologie*, 62(2-3), 247-277.
<https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2020062203007>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Wie houdt de wacht?

Veranderingen in toezicht tijdens de jongvolwassenheid

Jessica Hill & Arjan Blokland

In deze studie beantwoorden we de vraag of ouderlijk toezicht tijdens de jongvolwassenheid nog relevant is en in welke mate andere 'toezichthouders' de controlerende ouderlijke rol overnemen. Door gebruik te maken van data verzameld in het TransAM-project, een longitudinale vragenlijststudie onder 970 jongvolwassenen (18-24 jaar), wordt toezicht in verschillende contexten gemeten met een instrument gebaseerd op de parental monitoring scale van Stattin en Kerr (2000). Resultaten laten zien dat ouderlijke controle een protectieve rol speelt aan het begin van jongvolwassenheid. Er zijn geen aanwijzingen dat toezicht door anderen deze rol overneemt. Toezicht door het 'zelf' (zelfcontrole) speelt echter een steeds belangrijker rol.

Inleiding

Onderzoek onder adolescenten laat zien dat de mate waarin ouders toezicht houden op het gedrag van hun kinderen negatief samenhangt met de mate waarin kinderen zich schuldig maken aan delinquent gedrag (bijv. Hoeve e.a., 2009; Keijsers e.a., 2010; Pinquart, 2017). Jongvolwassenen genieten echter doorgaans meer vrijheden dan adolescenten, spenderen een steeds groter deel van hun tijd buitenshuis, en krijgen bovendien in toenemende mate te maken met andere potentiële 'toezichthouders', zoals romantische partners en collega's. Tegelijkertijd blijven recentere generaties jongvolwassenen langer thuis wonen (Billari & Liefbroer, 2007), waardoor de rol van ouders als toezichthouder voor hen nog steeds relevant kan blijven. Daarnaast blijven jongvolwassenen tegenwoordig langer een opleiding volgen, waardoor toezicht tijdens schooluren ook gedurende deze levensfase relevant kan zijn. In deze studie beantwoorden we de vraag of ouderlijk toezicht tijdens de jongvolwassenheid nog relevant is, in welke mate andere 'toezichthouders' de controlerende ouderlijke rol overnemen, en of deze alternatieve vormen van toezicht even effectief zijn in het voorkomen van delinquent gedrag.

Toezicht tijdens jongvolwassenheid

De rol die ouders kunnen spelen bij het voorkomen van antisociaal en delinquent gedrag van hun adolescente kinderen is onderwerp van een inmiddels substantiële hoeveelheid criminologisch onderzoek. Criminologen beweren al langer dat ouders een belangrijke rol spelen in het delinquente gedrag van hun adolescente kinderen (Glueck & Glueck, 1950; Hirschi, 1969; McCord, 1979). In de jaren tachtig werd meer specifiek *parental monitoring* (vertaald als ouderlijk toezicht) het

onderwerp van enkele grote criminologische studies (Loeber & Dishion, 1983; Loeber & Stouthamer-Loeber, 1986; Patterson & Stouthamer-Loeber, 1984). De resultaten van deze studies toonden aan dat het gebrek aan ouderlijk toezicht een van de sterkste voorspellers was van adolescent delinquent gedrag.

Tijdens de adolescentie nemen kinderen echter belangrijke stappen naar onafhankelijkheid. Hierdoor besteden ze minder tijd met hun gezin en neemt ook het niveau van ouderlijk toezicht af (Lionetti e.a., 2019). Het is daarom de vraag tot wanneer ouderlijk toezicht een rol blijft spelen. Het antwoord op deze vraag is belangrijk, gegeven de aanzienlijke veranderingen in de levens van jongvolwassenen die zich tijdens de laatste decennia hebben voltrokken.

Sinds 2000 spreken veel ontwikkelingspsychologen van een periode van *emerging adulthood* (jongvolwassenheid) (Arnett, 2015). De eerste volwassenen jaren (leeftijd 18-24, of zelfs leeftijd 18-28) zijn volgens hen onderscheidend genoeg van wat eraan voorafgaat (adolescentie) en van wat er daarna volgt (volwassenheid) om deze periode als aparte levensfase te onderkennen. Een aantal kenmerken van deze levensfase suggereert echter dat ouderlijk toezicht in deze periode nog steeds een belangrijke factor in de levens van kinderen, en bijgevolg voor hun delinquente gedrag, kan zijn. Ten eerste blijven kinderen tegenwoordig langer thuis (met hun ouders) wonen. In 2017 waren jongeren gemiddeld 23,5 jaar toen ze uit huis gingen (CBS, 2019b). Het is dus aannemelijk dat veel jongvolwassen kinderen dagelijks contact hebben met hun ouders en daardoor mogelijk ook onder hun toezicht blijven. Daarnaast noemen jongvolwassenen zelf *emerging adulthood* als een periode waarin ze zich nog niet helemaal volwassen voelen (Arnett, 2000; Hill e.a., 2015; Lowe e.a., 2012), een mening die hun ouders vaak delen (Nelson e.a., 2007). Als gevolg hiervan zijn ouders van jongvolwassen kinderen vaak nog steeds bezig met het 'opvoeden' van hun kinderen en richten jongvolwassen kinderen zich tot hun ouders voor steun en advies (Aquilino, 2006).

Onderzoek toont aan dat ouders nog steeds een belangrijke rol kunnen spelen in de levens van hun jongvolwassen kinderen waar het gaat om delinquent gedrag (Schroeder e.a., 2010). Kinderen met warme en toegankelijke ouders hebben de beste uitkomsten op maten zoals middelengebruik en impulsiviteit (Nelson e.a., 2011). Jongvolwassenen met ouders die een hoge mate van controle uitoefenen daarentegen, doen het – in tegenstelling tot adolescenten met controlerende ouders (Stattin & Kerr, 2000; Willoughby & Hamza, 2011) – juist minder goed op deze uitkomsten (Nelson e.a., 2011). Deze bevinding ligt in lijn met ander onderzoek dat laat zien dat, terwijl ouderlijke steun tijdens de jongvolwassenheid samenhangt met minder delinquent gedrag, ouderlijke controle en toezicht in deze levensfase niet samenhangen met delinquentie (Johnson e.a., 2011) noch met middelengebruik (Van Ryzin e.a., 2012). De constatering dat de protectieve rol van ouders als toezichthouders tijdens jongvolwassenheid deels verdwijnt, leidt tot de vraag of deze rol tijdens deze levensfase wellicht wordt overgenomen door andere toezichthouders.

Volgens theorieën uit de levensloopcriminologie spelen onder volwassenen romantische relaties en werk belangrijke rollen bij het stoppen met crimineel gedrag. Sampson en Laub (1993) spreken van de *informal social control* die deze

rollen uitoefenen op (ex-)daders. Of deze *informal social control* op een vergelijkbare manier werkt als ouderlijk toezicht is nog niet onderzocht. Wat we wel weten, is dat talloze studies het *desistance*-effect van trouwen en werk tijdens volwassenheid hebben aangetoond (o.a. Blokland & Nieuwbeerta, 2005; Sampson e.a., 2006; Van der Geest e.a., 2011; Verbruggen e.a., 2015; Zoutewelle-Terovan e.a., 2014). Zodra ouders minder belangrijk worden als toezichthouders, is het daarom aannemelijk dat de toezichthoudende rol van partners en/of collega's toeneemt. Gegeven een aantal recente veranderingen in de levens van jonge mensen, is het echter niet vanzelfsprekend dat deze potentiële toezichthouders ook al tijdens de jongvolwassenheid belangrijk zijn.

Zo ligt de gemiddelde leeftijd van trouwen bij zowel Nederlandse mannen als Nederlandse vrouwen inmiddels boven de 30 (CBS, 2018b). Op hun 25ste woont nog minder dan de helft van de jongvolwassenen samen met een partner (CBS, 2018b). Niet-samenwonende partners zijn vermoedelijk minder in de gelegenheid te functioneren als toezichthouder. Het is daarom de vraag of tijdens (het begin van) de jongvolwassenheid levenspartners al een belangrijke toezichthoudende rol (kunnen) spelen.

Op het gebied van werk is het mogelijk dat met het oplopen van de leeftijd collega's in toenemende mate als toezichthouders zullen gaan optreden. Op hun 25ste verjaardag heeft vandaag de dag echter nog maar 40 percent van de jongvolwassenen een vaste arbeidsrelatie (CBS, 2018a). Terwijl dit enerzijds suggereert dat collega's wellicht nog een minder belangrijke toezichthoudende rol spelen tijdens de jongvolwassenheid, werkt de meerderheid van de jongvolwassenen wel, zij het in flexibele omstandigheden en/of naast hun opleiding. Deze werkrelaties dragen daarom alsnog de potentie van toezicht in zich, al neemt het belang van collega's als toezichthouders vermoedelijk toe in verhouding met de tijd dat jongvolwassenen spenderen aan werk.

Terwijl romantische relaties en werk steeds vaker worden uitgesteld, is een ander kenmerk van *emerging adulthood* dat jongvolwassenen steeds langer naar school gaan. In 2014 volgde 80 procent van de 18-jarigen nog voltijd onderwijs (CBS, 2019a). Naast ouders, romantische partners en collega's hebben veel jongvolwassenen daarom ook op school te maken met toezicht. In Nederland kunnen jongvolwassenen op 18-jarige leeftijd nog op de middelbare school zitten of al met een vervolgopleiding zijn begonnen. Zodra jongvolwassenen de middelbare school verlaten en/of hun onderwijstraject voortzetten, is het aannemelijk dat scholieren of studenten steeds meer vrijheid krijgen of, anders gezegd, meer verantwoordelijkheid voor hun eigen progressie en gedrag (moeten) nemen. De potentie van school om als toezichthouder op te treden, zal bijgevolg vermoedelijk afnemen tijdens de jongvolwassenheid.

Meer nog dan door het hebben van werk of een vaste partner definiëren hedendaagse jongvolwassenen 'volwassenheid' als de levensfase waarin men zelf de verantwoordelijkheid neemt voor de eigen beslissingen (Arnett, 2007). Op weg naar volwassenheid leren jongvolwassenen de gevolgen van hun eigen beslissingen te overzien en daarmee rekening te houden bij het maken van die beslissingen. De mate waarin mensen in staat zijn de directe bevrediging van hun behoeften uit te stellen en rekening te houden met de mogelijke negatieve gevolgen van

hun gedrag wordt binnen de criminologie aangeduid met de term zelfcontrole (Gottfredson & Hirschi, 1990). Naast toezicht door ouders en andere toezichthouders, is daarom ook toezicht door 'het zelf', oftewel zelfcontrole, mogelijk een belangrijke factor in de ontwikkeling van delinquent gedrag gedurende de jongvolwassenheid, waarvan de invloed bovendien verwacht wordt sterker te worden naarmate jongvolwassenen 'volwassener' worden.

Hypothesen

Vanwege de specifieke kenmerken van de periode van de jongvolwassenheid is het mogelijk dat zowel ouders als partners, docenten en collega's als toezichthouders optreden en daardoor bijdragen aan het tegengaan van delinquent gedrag onder jongvolwassenen. Het is echter eveneens te verwachten dat de rol die verschillende toezichthouders in het tegengaan van delinquent gedrag spelen, zal afhangen van hoeveel tijd jongvolwassenen spenderen met hun ouders, met hun partners, op school of op het werk. Wat betreft de tijd die jongeren spenderen met verschillende potentiële toezichthouders verwachten wij het volgende:

H1: (a) Er zal een dalende trend zijn in de tijd die jongvolwassenen spenderen met ouders en op school en (b) er zal een stijgende trend zijn in de tijd die jongvolwassenen spenderen met partners en collega's.

Daarnaast analyseren we de mate van ervaren toezicht door ouders en andere potentiële toezichthouders om ook veranderingen in de opbouw van het toezicht tijdens de jongvolwassenheid in beeld te brengen. Gegeven dat de jongvolwassenheid de periode is waarin kinderen steeds meer loskomen van hun ouders en zich steeds meer beginnen te begeven in volwassen sociale rollen, verwachten we het volgende:

H2: (a) Het door jongeren ervaren toezicht door ouders en school zal afnemen gedurende de jongvolwassenheid en (b) het door jongeren ervaren toezicht door partners en collega's zal toenemen gedurende de jongvolwassenheid.

Daarna richten we ons op de relatie tussen toezicht en delinquent gedrag tijdens jongvolwassenheid. Sinds het invloedrijke werk van Stattin en Kerr (2000) maken onderzoekers onderscheid tussen drie actieve processen die onder ouderlijk toezicht vallen, namelijk ouderlijke controle (*parental control*), ouderlijke vraag (*parental solicitation*) en onthulling door het kind zelf (*child disclosure*). Elk van deze processen heeft een aparte en niet per definitie gelijkwaardige werking op gedrag. Tijdens de adolescentie hangt onthulling door het kind zelf het meest robuust (negatief) samen met delinquent gedrag (Keijsers e.a., 2010; Kerr e.a., 2010; Klevens & Hall, 2014; Stattin & Kerr, 2000). Er zijn aanwijzingen dat onthulling door het kind zelf ook tijdens de jongvolwassenheid nog steeds een belangrijke factor is bij het voorkomen van risicogedrag (Urry e.a., 2011). Ouderlijke controle daarentegen lijkt tijdens de jongvolwassenheid geen, of zelfs een

averechts effect te hebben op delinquent gedrag (Nelson e.a., 2011). Bij het toetsen van de relatie tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag maken wij daarom onderscheid tussen de drie door Stattin en Kerr (2000) onderkende processen.

Om na te gaan of delinquent gedrag samenhangt met zowel ouderlijk toezicht (opgesplitst naar controle, vraag en onthulling door het kind zelf) als toezicht door andere toezichthouders, namelijk partners, docenten en medestudenten en collega's, maken we gebruik van regressieanalyse.¹ Door dit verband op twee verschillende meetmomenten te toetsen wordt duidelijk of en hoe het verband tussen toezicht door verschillende actoren en delinquent gedrag zich over de tijd ontwikkelt.

H3: (a) De negatieve samenhang tussen het door jongeren ervaren ouderlijk toezicht, met name ouderlijke controle, en door jongeren ervaren toezicht op school en delinquent gedrag zal over de tijd heen afnemen. (b) De negatieve samenhang tussen het door jongeren ervaren toezicht door partners en collega's en delinquent gedrag zal over de tijd heen toenemen.

Door in de regressieanalyses zowel het niveau van het ervaren toezicht als de tijd gespendeerd in de betreffende setting op te nemen, kan worden nagegaan in hoeverre een eventuele verandering in het belang van toezicht in het voorkomen van delinquent gedrag wordt verklaard door veranderingen in de tijd die met de betreffende toezichthouder wordt doorgebracht, of door veranderingen in de invloed die de betreffende toezichthouder heeft op het gedrag van de jongere, of door een combinatie van beide. We verwachten bovendien een interactie-effect, namelijk hoe meer tijd jongvolwassenen met een potentiële toezichthouder doorbrengen, hoe sterker de relatie tussen hun toezicht en het delinquente gedrag van de jongvolwassene zal zijn. We zeggen hiermee niet dat fysieke aanwezigheid van toezichthouders altijd nodig is om delinquent gedrag tegen te gaan; de 'psychologische aanwezigheid' van ouders is ook van belang. We interpreteren de tijd gespendeerd met een bepaalde toezichthouder daarom eerder als proxy voor hoe belangrijk deze toezichthouder op dat moment in het leven van de jongvolwassene is. Voor jongvolwassenen bijvoorbeeld die in vergelijking met hun leeftijdgenoten (nog) veel tijd spenderen met hun ouders, zal naar verwachting het door die ouders uitgeoefende toezicht per saldo 'effectiever' zijn in het voorkomen van delinquent gedrag dan het toezicht uitgeoefend door ouders die – afgaand op de tijd die hun jongvolwassen kinderen met hen doorbrengen – een minder belangrijke rol spelen in het leven van hun jongvolwassen kinderen.

Tot slot onderzoeken we de rol van zelfcontrole. Gottfredson en Hirschi (1990) zien zelfcontrole als de belangrijkste uitkomst van adequaat ouderlijk toezicht. Zij

1 De conceptualisering van Stattin en Kerr (2000) met hun uitsplitsing naar controle, vraag en onthulling is voor zover ons bekend nog niet toegepast op toezicht door andere actoren dan ouders. Wij hebben een dergelijke uitsplitsing in deze studie alleen voor partnertoezicht gemaakt, maar niet voor toezicht door school en werk. In welke mate ook in het toezicht door school en werk verschillende dimensies zijn te onderscheiden, beschouwen we als een onderwerp voor nader onderzoek dat zich specifiek op deze vraag richt.

beargumenteren dat effectief ouderlijk toezicht door het kind geïnternaliseerd wordt en zodoende tot een hoger niveau van zelfcontrole leidt. Het empirische bewijs voor deze assumptie is echter niet overtuigend. Chapple en collega's (2005) vonden dat onder adolescenten de relatie tussen ouderlijk toezicht en middelengebruik werd verklaard (gemedieerd) door zelfcontrole. Ander onderzoek vond echter geen mediërende rol van zelfcontrole in de relatie tussen ouderlijk toezicht en de bereidheid tot delinquent gedrag (*projected delinquency*) (Hay, 2001). Weer andere studies die de relatie tussen zelfcontrole, ouderlijk toezicht en delinquent gedrag toetsten, concludeerden dat de relatie tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag slechts deels werd gemedieerd door zelfcontrole en dat ouderlijk toezicht ook een eigen, onafhankelijke invloed had in het voorkomen van delinquent gedrag (Janssen e.a., 2016; Perrone e.a., 2004). Op basis van Gottfredson en Hirschi's theorie en het beschikbare eerdere onderzoek doen we de voorzichtige voorspelling dat zelfcontrole de relatie tussen ouderlijk toezicht en delinquentie deels zal mediëren:

H4: *Een eventuele relatie tussen door jongeren ervaren ouderlijk toezicht en het door hen vertoonde delinquente gedrag zal deels verklaard worden door hun niveau van zelfcontrole.*

Ongeacht een eventuele mediërende rol van zelfcontrole verwachten we dat naarmate jongvolwassenen 'volwassener' worden en toezicht door ouders en andere externe toezichthouders vermindert en/of minder belangrijk wordt, intern toezicht door het zelf (zelfcontrole) een steeds sterkere relatie met delinquent gedrag zal hebben. Dit leidt tot onze vijfde en laatste hypothese:

H5: *De negatieve samenhang tussen zelfcontrole en delinquent gedrag zal over de tijd heen toenemen.*

Deze hypothesen worden getoetst door gebruik te maken van data verzameld in het TransAM-project, een longitudinale vragenlijststudie onder een steekproef van 970 jongvolwassenen (18-24 jaar) Amsterdammers. Toezicht door ouders wordt in deze studie gemeten met een vertaling van de *parental monitoring scale* van Stattin en Kerr (2000). De 'toezicht'-schalen voor partners, school en collega's zijn speciaal voor de TransAM-studie ontwikkelde instrumenten, gebaseerd op de *parental monitoring scale*. Naast deze schalen beschikken we over informatie over de *routine activities* van de respondenten. Deze data geven de tijdsbesteding in gemiddeld aantal dagen per week en gemiddeld aantal uren per dag gespendeerd in verschillende settings aan, bijvoorbeeld op het werk of thuis met het gezin.

Methode

Steekproef

Tussen 2010 en 2014 zijn gegevens verzameld over de levens van in Amsterdam wonende jongvolwassenen voor het TransAM-project (Blokland, 2014). Het

TransAM-project is een longitudinaal onderzoek dat zich focust op de transitie naar volwassenheid en hoe deze samenhangt met de ontwikkeling van delinquent gedrag. Om voldoende variatie in delinquent gedrag te garanderen zijn jongvolwassenen met een delinquent verleden, in de vorm van een politiecontact voor hun 17de verjaardag, oververtegenwoordigd in de TransAM-steekproef. Ook werden jongvolwassenen met een Marokkaanse of Nederlands-Caribische herkomst oversampled. Zodoende is enige voorzichtigheid bij de generalisatie van de resultaten naar de populatie jongvolwassenen in Amsterdam geboden. Potentiële deelnemers werden in eerste instantie aangeschreven door de gemeente Amsterdam en, wanneer zij geen bezwaar maakten tegen het verstrekken van hun adresgegevens, vervolgens in persoon benaderd en werd hun gevraagd om deel te nemen aan de TransAM-studie. Respondenten werden, nadat telkens hun informed consent was verkregen, elke zes maanden geïnterviewd over o.a. hun opleiding, werk, relaties en woonsituatie (zie Blokland, 2014; Hill e.a., 2015 voor een gedetailleerde beschrijving van de TransAM-dataverzameling). Zij vulden ook een aantal gevalideerde psychologische instrumenten in, waaronder Stattin en Kerrs ouderlijk-toezichtschaal (2000) en Grasmicks zelfcontroleschaal (Grasmick e.a., 1993). Bij elk interview rapporteerden ze bovendien over hun delinquente gedrag gedurende de voorafgaande zes maanden. In totaal werden jongvolwassenen in de steekproef vier keer geïnterviewd, waarbij het eerste en het vierde interview *face to face* en uitgebreider waren dan de telefonische interviews en internetvragenlijsten in interview-waves 2 en 3. Respondenten waren bij het eerste interview 18, 19,5 of 21 jaar oud. In totaal deden 970 jongvolwassenen mee in de eerste wave, 829 in wave 2, 778 in wave 3 en nog 693 in wave 4. Om te zorgen dat onze resultaten niet vertekend worden door selectieve uitval van respondenten, gebruiken we in de regressiemodellen alleen respondenten die in wave 1 en wave 4 (N=693) meededen. Zie tabel 1 voor beschrijvende statistieken over de steekproef.

Data

Delinquent gedrag

In deze studie maken wij gebruik van gegevens over het zelfgerapporteerde delinquente gedrag in de eerste en vierde wave. Delinquent gedrag werd gemeten met een delinquentieschaal, bestaande uit 48 items verwijzend naar verschillende typen delinquent en crimineel gedrag (Hofstra e.a., 2001; Junger-Tas e.a., 1994). Respondenten werd gevraagd hoe vaak zij elk van de 48 typen delinquent gedrag in de voorafgaande zes maanden hadden vertoond. In de huidige studie hebben wij van deze items een variatiemaat gemaakt; de uitkomstmaat in onze studie is derhalve het aantal verschillende delicten dat een respondent rapporteert in de zes maanden voorafgaand aan het interview. Een variatiemaat wordt geacht een stabielere indicator van delinquent gedrag te zijn dan een frequentiemaat, die gevoelig is voor uitbijters in de frequentie van gepleegde delicten, ook wanneer dit de minst ernstige delicten betreft (Sweeten, 2012).

Ouderlijk toezicht. Respondenten die bij het afnemen van het interview in het ouderlijk huis woonden, vulden een van drie versies van de Stattin en Kerrs ouderlijk-toezichtschaal in, afhankelijk van of ze op school zaten, werkten of noch schoolgaand, noch werkend waren (Stattin & Kerr, 2000). De schaal is in drie delen opgesplitst: *child disclosure* (zes items), *parental solicitation* (zes items) en *parental control* (zes items). Een voorbeeld uit het *child disclosure*-deel is 'Vertel je je ouders spontaan over je vrienden?', uit het *parental solicitation*-deel 'Vragen je ouders je te vertellen over dingen die gebeurd zijn tijdens je vrije tijd?' en uit het *parental control*-deel 'Eisen je ouders dat je aan hen vertelt hoe je je geld besteedt?'

Partnertoezicht. Respondenten die bij het afnemen van het interview samenwoonden met hun partner vulden een van drie versies van de aangepaste Stattin en Kerrs toezichtschaal in, afhankelijk van of ze schoolgaand, werkend of noch schoolgaand, noch werkend waren (Stattin & Kerr, 2000). Ook deze schaal is in drie domeinen verdeeld: *disclosure* (zes items), *partner solicitation* (zes items) en *partner control* (zes items). Een voorbeeld uit het *disclosure*-deel is 'Vertel je je partner spontaan over je vrienden?'

Opleidingstoezicht. Respondenten die bij het afnemen van het interview schoolgaand waren, vulden een verkorte versie van de Stattin en Kerrs (2000) toezichtschaal in. Deze schaal bevat in totaal twaalf items, waarvan twee items algemeen zijn, bijvoorbeeld 'Valt het op school op als je niet aanwezig bent?', vijf items naar een mentor op school vragen, bijvoorbeeld 'Weet je mentor wat jou zoal bezighoudt?', en vijf items naar vrienden op school, bijvoorbeeld 'Weten je schoolvrienden wanneer je een belangrijke dag hebt?'

Werktoezicht. Respondenten die bij het afnemen van het interview werkten, vulden eveneens een verkorte versie van de Stattin en Kerrs (2000) toezichtschaal in. De schaal bevat veertien items. Een voorbeeld hiervan is 'Moet je regelmatig verantwoording afleggen aan iemand op je werk?'

Voor alle toezichtschalen konden antwoorden worden weergegeven op een vijf-punts-Likertschaal, die liep van 'nooit' tot 'altijd'. Scores op (elk deel van) de schalen zijn opgeteld en gedeeld door het aantal items. Deze variabelen werden *mean-centered*.² Om hypothese H2 te beantwoorden maken wij gebruik van variabelen afkomstig uit alle vier de waves om een zo goed mogelijk beeld te geven van jongvolwassenheid. Om hypothesen H3 en H4 te beantwoorden maken wij gebruik van variabelen afkomstig uit de eerste en vierde wave.

Tijdsbesteding

Bij elk interview werd respondenten naar hun tijdsbesteding gevraagd. Ze kregen een lijst met 23 activiteiten, bijvoorbeeld 'op school', 'op het werk', 'thuis met familie', 'overdag in de horeca met vrienden', 's avonds alleen op straat' of 's avonds in de horeca met partner'. Voor elke activiteit gaven respondenten aan

2 Het centreren van de variabelen rondom het steekproefgemiddelde vermijdt multicollineariteitsproblemen bij het toevoegen van interactietermen en zorgt voor interpreteerbare resultaten.

hoeveel dagen in een doorsneeweek ze deze activiteit bezigden en hoeveel uren ze gemiddeld per dag aan de betreffende activiteit besteedden. Op basis van deze antwoorden hebben we acht tijdsbestedingsvariabelen berekend, die aangeven hoeveel uren per dag gemiddeld met verschillende personen of in bepaalde settings worden doorgebracht. We onderscheiden daarbij 'met familie/ouders', 'met partner', 'op school', 'op het werk', 'met vrienden', 'alleen', 'met eigen kinderen' en een restcategorie 'overig'. Gemiddelde scores van de 'met familie/ouders', 'met partner', 'op school' en 'op het werk' werden berekend en vervolgens *mean-centered*.

Zelfcontrole

Zelfcontrole werd in wave 1 en wave 4 gemeten met de Grasmickschaal (Grasmick e.a., 1993). Deze schaal bevat 24 items. Voorbeelden hiervan zijn 'Ik besteed niet veel tijd en moeite aan plannen maken voor de toekomst' en 'Als ik echt kwaad ben, kunnen mensen beter uit mijn buurt blijven.' Respondenten konden aangeven in hoeverre ze het met de betreffende stelling eens waren op een vierpunts-Likertschaal die liep van 'zeer oneens' tot 'zeer eens', waarbij hogere scores duiden op een lagere zelfcontrole.

Analytisch plan

Om de eerste hypothese te toetsen maken wij een *stacked area plot* van de tijdsbestedingsvariabelen. Deze plot laat per leeftijd de gemiddelde hoeveelheid uren per dag zien die respondenten spenderen in verschillende settings of in het gezelschap van de bepaalde personen. Om de tweede hypothese te toetsen maken wij een *100 percent stacked area plot* van de toezichtvariabelen. Voor elke leeftijd laten we hiermee mogelijke veranderingen in de opbouw (en dus niet in het absolute niveau) van het door jongvolwassenen ervaren toezicht zien. Voor deze plots gebruiken we data van elk van de vier interview-waves om een zo goed mogelijk beeld te geven van veranderingen in het niveau en de aard van toezicht tijdens de periode van jongvolwassenheid. De informatie in deze grafieken is derhalve gebaseerd op 3.211 meetmomenten, waarbij respondenten tot maximaal vier keer in de data kunnen voorkomen, afhankelijk van hun participatie in de opeenvolgende interview-waves.³

Vervolgens toetsen we de derde, vierde en vijfde hypothese door middel van negatief binomiale regressiemodellen. Er wordt voor negatief binomiale modellen gekozen omdat de variantie van de afhankelijke variabelen groter is dan het gemiddelde (overdispersie). Ten eerste gebruiken we data van wave 1 om de samenhang tussen ouderlijk toezicht, partnertoezicht, opleidingstoezicht, werktoezicht, zelfcontrole en delinquentie te toetsen. Voor elk van de toezichtdomeinen, namelijk ouders, partner, school en werk, worden aparte modellen geschat.

- 3 Om te controleren voor mogelijke vertekening door selectieve uitval zijn deze analyses herhaald enkel voor respondenten die participeerden in alle vier de interview-waves. De uitkomsten van deze analyses zijn in hoge mate vergelijkbaar met de hier gepresenteerde resultaten op de totale steekproef.

De mediërende rol van zelfcontrole in de relatie tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag wordt getoetst door eerst een model met ouderlijk toezicht maar zonder zelfcontrole te runnen. Vervolgens wordt zelfcontrole aan het model toegevoegd. Als ouderlijk toezicht een significante samenhang vertoont met delinquent gedrag in het eerste model en deze vervolgens wegvalt bij het toevoegen van zelfcontrole, dan is er mogelijk sprake van mediatie, hetgeen vervolgens formeel getoetst kan worden. Zelfcontrole wordt ook meegenomen als controlevariabele in de partner-, school- en werktoezichtmodellen. Gegeven de prominente rol die Gottfredson en Hirschi in hun theorie toeschrijven aan specifiek ouderlijk toezicht, verwachten we voor deze overige vormen van toezicht geen mediërende rol van zelfcontrole. Vervolgens worden eerst de tijdsbestedingsvariabelen en daarna ook de interacties tussen de toezichtvariabelen en bijhorende tijdsbestedingsvariabelen aan de modellen toegevoegd. In gevallen waarin een statistisch significant interactie-effect gevonden wordt, voeren we een *simple slopes*-analyse uit om erachter te komen hoe effectief elk extra uur gespendeerd met een bepaalde toezichthouder is in termen van het voorkomen van delinquent gedrag. In alle modellen wordt gecontroleerd voor leeftijd en sekse. Om interpretatie van de resultaten te vergemakkelijken worden *incidence rate ratios* gerapporteerd.

Daarna schatten we nogmaals dezelfde modellen, maar dit keer met data van wave 4. Door de parameterschattingen van wave 1 met wave 4 te vergelijken en formeel te toetsen (Paternoster e.a., 1998) kunnen we nagaan of de samenhang tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag over de tijd heen gedaald of verdwenen is, of de rol van schooltoezicht over de tijd heen veranderd is, en of de rol van partner- en werktoezicht over de tijd heen gestegen is. Daarnaast kunnen we nagaan of de samenhang tussen zelfcontrole en delinquent gedrag over de tijd heen toegenomen is. Let wel, het betreft hier derhalve een crosssectionele analyse op longitudinale data. Een longitudinale analyse is niet mogelijk, omdat respondenten niet alleen kunnen variëren in de mate van ervaren toezicht, maar ook in de setting waarin zij toezicht ervaren. Respondenten die tijdens wave 1 schoolgaand zijn en daarom scoren op de variabele schooltoezicht, kunnen in wave 4 hun opleiding hebben afgerond en werken, waardoor schooltoezicht voor hen niet langer relevant is. De analyses doen derhalve geen uitspraken over veranderingen in de relatie tussen toezicht en delinquent gedrag binnen personen over de tijd, maar laten zien of, en zo ja in welke mate, de relatie tussen toezicht en delinquent gedrag verschilt in verschillende fases van de jongvolwassenheid. De analyses worden uitgevoerd met SPSS. Om *type I-fouten* te beperken wordt de Holm-correctie toegepast en worden voor alle onafhankelijke variabelen de gecorrigeerde *p*-waarden geraadpleegd (Holm, 1979).⁴

Tot slot nog dit. In non-lineaire modellen, zoals het hier gebruikte negatief binomiale model, is bij het opnemen en interpreteren van interactie-effecten voorzichtigheid echter geboden. Anders dan in lineaire modellen zijn significante parameterschattingen voor de interactievariabelen of juist het uitblijven hiervan

4 De Holm-correctie is een aanpassing van de bekende(re) Bonferroni-correctie, maar heeft meer statistische power.

geen betrouwbare indicator voor de aan- dan wel afwezigheid van interactie-effecten (Karaca-Mandic e.a., 2012). Hoewel standaard-OLS-regressie tamelijk robuust is waar het scheef verdeelde uitkomstvariabelen betreft, kan dit laatste bij het opnemen van interacties ook tot problemen leiden (Osgood e.a., 2002). Hierdoor biedt het simpelweg schatten van lineaire-regressiemodellen in ons geval geen goed alternatief. Om na te gaan in hoeverre de gevonden resultaten robuust zijn voor het gekozen model, passen we daarom de methode voorgesteld door Lubinski en Humphreys (1990) toe en schatten we lineaire modellen waarin buiten de interactievariabelen ook kwadratische termen voor alle hoofdeffecten zijn opgenomen. Het opnemen van kwadratische termen maakt een eenduidige interpretatie van de interactievariabelen alsnog mogelijk (zie ook Hirtenlehner & Kunz, 2016; Svensson & Oberwittler, 2010). De resultaten van deze additionele analyses zullen worden weergegeven in de appendix.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Tabel 1 geeft een beschrijving van alle variabelen. Tussen wave 1 en wave 4 is er een forse daling in het percentage van de steekproef dat bij hun ouders woont, van 68 naar 53 procent, en een daling in het percentage van de steekproef dat op school zit, van 80 naar 73 procent. Het percentage respondenten dat werkt, stijgt tussen wave 1 en wave 4 van 57 naar 61 procent en het percentage dat met een partner woont, stijgt van 4 naar 8 procent. Het gemiddelde niveau van ervaren toezicht door ouders, op school en op het werk daalt licht tussen de twee waves. Gemiddelde controle ervaren door partners daalt tussen wave 1 en wave 4, maar voor onthulling en partnervraag stijgt de gemiddelde score juist. Gezien het kleine aantal respondenten dat met een partner samenwoont ten tijde van een van beide waves, moeten we hier echter niet te sterke conclusies aan verbinden. Als we kijken naar de tijdsbestedingsvariabelen zien we dat respondenten ten tijde van wave 4 gemiddeld minder tijd met hun ouders/gezin spenderen, minder tijd op school en minder tijd met vrienden doorbrengen dan tijdens wave 1. Daarentegen spenderen ze meer tijd op het werk, meer tijd met partners en meer tijd alleen of met eigen kinderen. Het gemiddelde niveau van zelfcontrole daalt licht tussen wave 1 en wave 4. In wave 1 rapporteren respondenten gemiddeld 0,80 verschillende delicten en in wave 4 rapporteren respondenten gemiddeld 0,85 verschillende delicten. In wave 1 rapporteert ruim twee derde (68 procent) van de respondenten in het geheel geen delicten te hebben gepleegd. In wave 4 is dit 69 procent. Van de 693 respondenten rapporteren 356 (51 procent) zowel in wave 1 als in wave 4 dat zij in de periode voorafgaande aan het meetmoment geen delicten hebben gepleegd.

Tabel 1 *Beschrijvende statistieken van de steekproef en de (on)afhankelijke variabelen*

	Wave 1		Wave 4		Totaal meetmo- menten over vier waves	
	N (%)	M(SD)	N (%)	M(SD)	N	M(SD)
Totaal in stu- die	693		693		3.211	
Leeftijd	693	19,96 (1,33)	693	21,62 (1,33)	3.211	20,64 (1,48)
Vrouw	405 (54)		405 (58)		1821 (57)	
Onafhankelijke variabelen						
<i>Toezicht</i>						
Onthulling (ouders)	468 (68)	2,98 (0,51)	370 (53)	2,93 (0,54)	1.087	2,97 (0,54)
Oudervraag	468 (68)	3,15 (0,65)	370 (53)	3,05 (0,65)	1.087	3,10 (0,65)
Oudercon- trole	468 (68)	2,46 (1,07)	370 (53)	2,19 (1,04)	1.087	2,39 (1,07)
School	553 (80)	3,57 (0,63)	507 (73)	2,87 (1,28)	1.373	3,50 (0,67)
Werk	394 (57)	3,77 (0,53)	419 (61)	3,75 (0,52)	1.133	3,75 (0,53)
Onthulling (partner)	29 (4)	3,23 (0,44)	53 (8)	3,48 (0,54)	160	3,22 (0,48)
Partnervraag	29 (4)	3,50 (0,74)	53 (8)	3,81 (0,71)	160	3,53 (0,74)
Partnercon- trole	29 (4)	2,24 (1,16)	53 (8)	1,99 (1,11)	160	2,2 (1,15)
<i>Tijdsbesteding</i>						
School	531 (77)	5,62 (2,03)	384 (55)	5,49 (2,26)	2.020	5,98 (3,02)
Werk	454 (66)	6,12 (2,33)	384 (55)	6,62 (2,31)	1.836	6,82 (3,27)
Familie/ ouders	591 (85)	10,33 (7,50)	603 (87)	9,65 (7,66)	2.561	10,52 (8,24)
Partner	254 (37)	16,16 (10,40)	235 (34)	17,78 (11,74)	1.081	17,20 (11,33)
Vrienden	662 (96)	12,18 (6,15)	659 (95)	11,54 (5,81)	2.773	12,21 (7,14)
Alleen	469 (68)	6,24 (4,58)	488 (70)	6,89 (5,54)	2.146	6,79 (5,71)
Eigen kinde- ren	4 (1)	16,00 (7,12)	11 (2)	19,00 (7,50)	41	15,05 (8,09)
Overige	413 (60)	1,80 (0,95)	436 (63)	2,01 (1,27)	1.796	2,17 (1,69)

Tabel 1 (Vervolg)

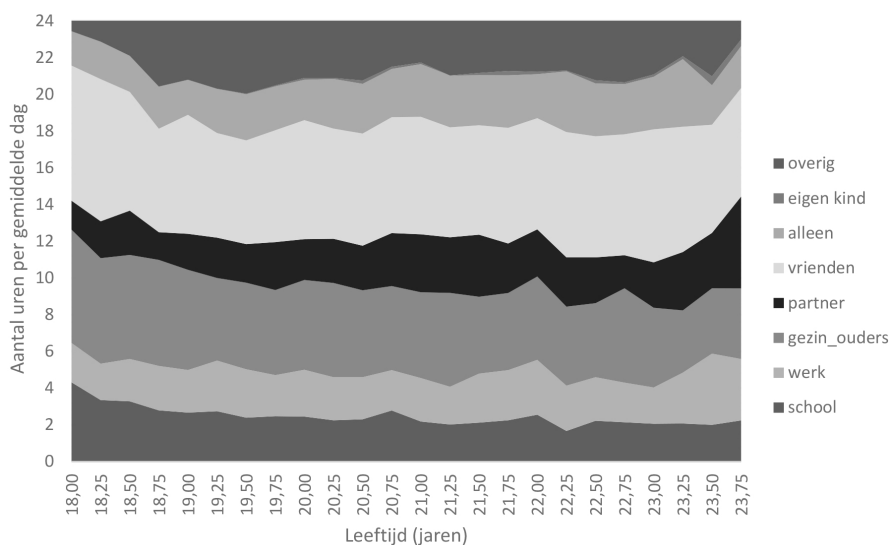
	Wave 1		Wave 4		Totaal meetmo- menten over vier waves	
	N (%)	M(SD)	N (%)	M(SD)	N	M(SD)
Zelfcontrole	686 (99)	2,25 (0,32)	684 (99)	2,17 (0,32)		
Afhankelijke variabele						
Delinquentie						
N		693		693		
M(SD)		0,80 (1,42)		0,85 (2,38)		
Variantie		2,02		5,66		
Max. score		10		27		
Geen delicten	440 (64)		481 (69)			

Veranderingen in tijdsbesteding

Om veranderingen in waar en met wie jongvolwassenen hun tijd besteden in kaart te brengen, hebben we een *stacked area plot* gemaakt. Een *stacked area plot* laat zien hoe verschillende categorieën bijdragen aan het totaal, evenals de veranderingen hierin over de tijd. Figuur 1 geeft veranderingen in tijdsbesteding weer voor de volledige steekproef op basis van data uit alle vier de waves. De figuur brengt in beeld waar en met wie (in aantal uren per gemiddelde dag) jongvolwassenen van 18 tot 24 jaar hun tijd besteden. We zien dat het aantal uren gespendeerd met ouders/gezin licht daalt over de leeftijd. Hetzelfde zien we voor tijd op school. Na een lichte stijging tot 20 jaar blijft het aantal uren gespendeerd op het werk vrijwel gelijk. De grootste verandering zien we in de tijd gespendeerd met partner. Hier zien we een stijging van gemiddeld één uur per dag bij respondenten die 18 jaar zijn tot gemiddeld vijf uur per dag bij respondenten die bijna 24 jaar zijn. Tijd met vrienden blijft redelijk stabiel over de leeftijden heen. Globaal gezien, al is het beeld niet heel overtuigend, zijn de veranderingen wat we zouden verwachten als jongvolwassenen ouder worden: ouders en school worden minder belangrijk, werk en partner worden belangrijker.

Veranderingen in toezicht

Vervolgens brengen we veranderingen in het ervaren toezicht in beeld. Een *100 percent stacked area plot* laat zien hoe de samenstelling van het geheel aan ervaren toezicht met de loop van tijd verandert. Gezien het kleine aantal respondenten dat met hun partner woont, hebben we in deze plot toezicht door partners buiten beschouwing gelaten. Figuur 2 laat weinig veranderingen in de samenstelling van het ervaren toezicht over de leeftijd heen zien. Behalve een hele lichte daling in ouderlijke controle en een hele lichte stijging in toezicht op het werk, blijven de bronnen van het ervaren toezicht constant over de leeftijd heen.

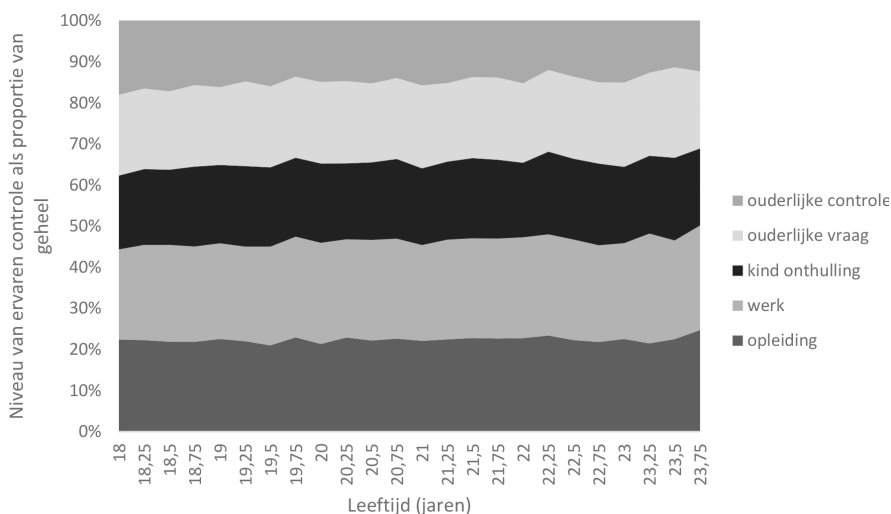

Figuur 1 *Stacked area plot van veranderingen in tijdsbesteding tijdens de jongvolwassenheid*

Regressieresultaten

Ouderlijk toezicht

In tabel 2 worden de resultaten gegeven van de verschillende modellen voor de samenhang tussen ouderlijk toezicht en delinquentie in wave 1, uitgesplitst naar de drie verschillende typen ouderlijk toezicht, zelfcontrole, tijd gespendeerd met ouders/gezin en het interactie-effect tussen deze variabelen, gecontroleerd voor leeftijd en sekse. Model 1 laat zien dat van de drie toezichtvariabelen er een significant negatief samenhangt met delinquent gedrag. Een toename van één punt op de ouderlijke-controleschaal gaat gepaard met 16 procent afname in het aantal verschillende gerapporteerde delicten. Met andere woorden: hoe meer ouderlijke controle respondenten ervaren, hoe minder divers delictgedrag ze rapporteren. In model 2 zien we dat als zelfcontrole aan het model toegevoegd wordt de samenhang tussen ouderlijke controle en delinquent gedrag significant blijft en niet kleiner wordt. Zelfcontrole heeft bijgevolg geen mediërende rol. Zelfcontrole heeft wel een zelfstandig effect: een toename van één punt op de zelfcontroleschaal, hetgeen gelijkstaat aan een lager niveau van zelfcontrole, gaat gepaard met een verdrievoudiging in het aantal verschillende gerapporteerde delicten. In model 3 zien we geen significante samenhang met tijd doorgebracht met ouders/gezin en in model 4 zien we dat geen van de interactie-effecten tussen tijd doorgebracht met ouders/gezin en de verschillende ouderlijk-toezichtvariabelen significant zijn. Ook in lineaire regressies met de Lubinski-Humphreys-correctie vinden we geen significante interactie-effecten (zie tabel A1 in de appendix).

Figuur 2 100 percent stacked area plot van veranderingen in toezicht tijdens de jongvolwassenheid

In tabel 3 worden de resultaten gegeven van de modellen voor ouderlijk toezicht uit wave 4. Deze resultaten kunnen worden vergeleken met die uit tabel 2 om te beoordelen of de samenhang tussen ouderlijk toezicht en delinquentie verandert met het toenemen van de leeftijden, om na te gaan of de samenhang tussen zelfcontrole en delinquentie over de tijd heen verandert. Model 1 in tabel 3 laat zien dat geen van de ouderlijk-toezichtvariabelen een significante samenhang vertoont met delinquent gedrag. De effectgrootte voor deze variabelen is echter vergelijkbaar tussen wave 1 en wave 4 en bij formele toetsing blijkt het verschil tussen de coëfficiënten voor de ouderlijke-controlevariabelen in wave 1 en wave 4 voor geen van de modellen significant.

In model 2 in tabel 3 is zelfcontrole de enige onafhankelijke variabele die significant samenhangt met delinquent gedrag. Een toename van één punt op de zelfcontroleschaal, hetgeen gelijkstaat aan een lager niveau van zelfcontrole, gaat gepaard met een toename in het aantal verschillende gerapporteerde delicten met factor 13. Zelfcontrole speelt in wave 4 wederom geen mediërende rol (de effectgrootte van ouderlijk-toezichtvariabelen blijft nagenoeg ongewijzigd) en ook in model 3 en model 4 is zelfcontrole de enige significante variabele. Het verschil tussen de coëfficiënten voor zelfcontrole in wave 1 en wave 4 is voor model 2 significant, maar niet voor model 3 en 4.

Partnertoezicht

Vervolgens schatten we modellen om de samenhang tussen partnertoezicht en delinquent gedrag te toetsen. In al deze modellen bleken de *likelihood chi-square*-toetsen echter niet significant, hetgeen betekent dat deze modellen niet signifi-

Tabel 2 *Wave 1-resultaten van negatief binomiale regressie van ouderlijk toezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=468)		Model 2 (N=465)		Model 3 (N=403)		Model 4 (N=403)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	24,47**	2,25 – 266,44	15,91**	1,38 – 183,80	5,83	0,36 – 95,04	5,02	0,31 – 81,46
Sekse (man=1)	2,07***	1,53 – 2,81	1,84***	1,35 – 2,52	1,95***	1,35 – 2,82	1,95***	1,35 – 2,80
Leeftijd	0,82***	0,72 – 0,92	0,83***	0,73 – 0,94	0,87	0,75 – 1,00	0,88	0,76 – 1,01
Onthulling kind	1,31	0,93 – 1,84	1,43	1,01 – 2,05	1,65	1,09 – 2,49	1,74	1,12 – 2,71
Ouderlijke vraag	1,17	0,90 – 1,51	1,20	0,92 – 1,56	1,17	0,86 – 1,61	1,12	0,80 – 1,58
Ouderlijke controle	0,84*	0,72 – 0,97	0,79*	0,68 – 0,93	0,76*	0,64 – 0,91	0,80*	0,66 – 0,98
Zelfcontrole			4,98***	2,89 – 8,58	5,46***	2,88 – 10,38	5,28***	2,78 – 10,03
Tijdsbesteding – gezin					1,02	1,00 – 1,04	1,01	0,99 – 1,04
Tijdsbesteding * onthulling kind							0,99	0,93 – 1,05
Tijdsbesteding * ouderlijke vraag							1,01	0,96 – 1,07
Tijdsbesteding * ouderlijke controle							0,98	0,96 – 1,01

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

cant beter presteerden dan het lege 'nul'-model. Gezien het kleine aantal respondenten dat de partnertoezicht schalen had ingevuld, is het aannemelijk dat er niet genoeg power was om de samenhang tussen partnertoezicht en zelfgerapporteerd delinquent gedrag te toetsen.

Schooltoezicht

In tabel 4 worden de resultaten gegeven van de modellen voor schooltoezicht uit wave 1, betreffende de samenhang tussen schooltoezicht, tijd gespendeerd op school, en de interactie tussen deze variabelen, en diversiteit van zelfgerapporteerd delictgedrag. Model 1 laat zien dat zelfcontrole significant samenhangt met delinquentiediversiteit. Een toename van één punt op de zelfcontroleschaal, hetgeen gelijkstaat aan een lager niveau van zelfcontrole, gaat gepaard met een verviervoudiging in het aantal verschillende gerapporteerde delicten. Toezicht op school hangt niet significant samen met delinquentie. Model 2 laat zien dat tijd gespendeerd op school significant samenhangt met delinquent gedrag. Elk extra uur gespendeerd op school gaat gepaard met 13 procent afname in het aantal ver-

Tabel 3 *Wave 4-resultaten van negatief binomiale regressie van ouderlijk toezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=370)		Model 2 (N=367)		Model 3 (N=335)		Model 4 (N=335)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	14,88	0,26 – 847,67	4,76	0,13 – 176,68	5,45	0,14 – 214,74	8,12	0,20 – 323,46
Sekse (man=1)	4,87***	3,00 – 7,90	3,25***	2,08 – 5,10	3,27***	2,06 – 5,19	3,29***	2,07 – 5,22
Leeftijd	0,84	0,69 – 1,01	0,87	0,74 – 1,04	0,87	0,73 – 1,03	0,85	0,71 – 1,01
Onthulling kind	1,74	1,03 – 2,95	1,07	0,63 – 1,81	1,04	0,61 – 1,77	1,02	0,60 – 1,75
Ouderlijke vraag	0,75	0,46 – 1,24	0,97	0,62 – 1,58	0,95	0,58 – 1,58	1,04	0,63 – 1,71
Ouderlijke controle	0,86	0,67 – 1,11	0,74	0,58 – 0,94	0,71	0,56 – 0,90	0,72	0,57 – 0,92
Zelfcon- trole			13,13***	6,45 – 26,73	13,66***	6,54 – 28,55	13,63***	6,53 – 28,43
Tijdsbeste- ding – gezin					0,97	0,94 – 1	0,96	0,92 – 0,99
Tijdsbeste- ding * ont- hulling kind							1,02	0,95 – 1,10
Tijdsbeste- ding * ouderlijke vraag							0,94	0,86 – 1,02
Tijdsbeste- ding * ouderlijke controle							0,97	0,93 – 1,01

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

schillende gerapporteerde delicten. In model 3 blijft deze samenhang van gelijke grootte en is de interactie tussen schooltoezicht en tijd gespendeerd op school niet significant. Ook in de extra analyses vinden we geen significante interactie-effecten (zie tabel A2 in de appendix).

In tabel 5 worden de resultaten gegeven van de modellen voor schooltoezicht uit wave 4. Deze resultaten kunnen vergeleken worden met die in tabel 4 om te beoordelen of de samenhang tussen schooltoezicht en delinquentie verandert over de tijd heen, en of het verband met zelfcontrole over de tijd heen verandert. Model 1 laat zien dat de samenhang tussen zelfcontrole en delinquentie is toegenomen in vergelijking met de resultaten uit wave 1. Bij wave 4 gaat een toename van één punt op de zelfcontroleschaal gepaard met een toename in het aantal gerapporteerde delicten met een factor van ruim 10. In model 2 zien we dat er geen significante samenhang bestaat tussen tijd gespendeerd op school en delin-

Jessica Hill & Arjan Blokland

Tabel 4 *Wave 1-resultaten van negatief binomiale regressie van schooltoezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=547)		Model 2 (N=522)		Model 3 (N=522)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	1,86	0,21 – 16,42	2,78	0,31 – 24,81	2,97	0,33 – 26,70
Sekse (man=1)	1,89***	1,42 – 2,52	1,94***	1,46 – 2,59	1,96***	1,47 – 2,61
Leeftijd	0,96	0,86 – 1,06	0,92	0,82 – 1,02	0,91	0,82 – 1,02
Zelfcontrole	4,17***	2,51 – 6,91	4,42***	2,65 – 7,35	4,51***	2,70 – 7,53
Schooltoezicht	0,95	0,76 – 1,20	0,96	0,75 – 1,24	0,96	0,75 – 1,24
Tijdsbesteding school			0,87***	0,80 – 0,95	0,87**	0,80 – 0,94
Tijdsbesteding* toezicht					0,95	0,83 – 1,09

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

quantie. In model 3 is wederom het enige significante verband dat met zelfcontrole. Het verschil tussen de coëfficiënten voor zelfcontrole in wave 1 en wave 4 is significant voor model 1 en 3, maar niet voor model 2. Het verschil tussen de coëfficiënten voor tijd gespendeerd op school in wave 1 en wave 4 is niet significant.

Werktoezicht

In tabel 6 worden de resultaten gegeven van de modellen voor werktoezicht uit wave 1, betreffende de samenhang tussen werktoezicht, tijd gespendeerd op het werk, en de interactie tussen deze variabelen en zelfgerapporteerd delictgedrag. Net als bij model 1 in de schooltoezichtanalyse hangt zelfcontrole significant samen met delinquentie, terwijl werktoezicht dit niet doet. Een toename van één punt op de zelfcontroleschaal, hetgeen gelijkstaat aan een lager niveau van zelfcontrole, gaat gepaard met een vervijfvoudiging in het aantal verschillende gerapporteerde delicten. In model 2 en model 3 is wederom zelfcontrole de enige onafhankelijke variabele die een statistisch significante samenhang vertoont met diversiteit in zelfgerapporteerd delinquent gedrag. Tijd gespendeerd op het werk noch de interactie tussen werktoezicht en tijd op het werk hangt significant samen met delinquentie. Additionele analyses bevestigen het uitblijven van een interactie-effect (zie tabel A3 in de appendix).

In tabel 7 worden de resultaten gegeven van de modellen voor werktoezicht uit wave 4. Deze resultaten kunnen vergeleken worden met die in tabel 6 om te oordelen of de rol van werktoezicht bij delinquentie verandert over de tijd heen en of

Tabel 5 *Wave 4-resultaten van negatief binomiale regressie van schooltoezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=501)		Model 2 (N=382)		Model 3 (N=382)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	0,37	0,02 – 6,51	0,09	0,00 – 2,54	0,08	0,00 – 2,32
Sekse (man=1)	2,48***	1,74 – 3,54	2,80***	1,84 – 4,26	2,82***	1,85 – 4,30
Leeftijd	1,00	0,87 – 1,14	1,06	0,91 – 1,24	1,07	0,91 – 1,25
Zelfcontrole	10,67***	5,68 – 20,04	11,64***	5,58 – 24,26	12,19***	5,76 – 25,80
Schooltoezicht	1,19	0,93 – 1,53	1,38	1,00 – 1,91	1,34	0,96 – 1,86
Tijdsbesteding school			0,97	0,88 – 1,07	0,96	0,87 – 1,06
Tijdsbesteding * toezicht					1,07	0,92 – 1,25

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

de rol van zelfcontrole over de tijd heen verandert. Model 1 laat zien dat het effect van zelfcontrole op delinquentie is toegenomen in vergelijking met de resultaten uit wave 1. In wave 4 gaat een toename van één punt op de zelfcontroleschaal gepaard met een verzevenvoudiging in het aantal gerapporteerde delicten. Het verschil in coëfficiënten tussen wave 1 en wave 4 is echter voor geen van de modellen significant. Verder bestaat er geen significante samenhang tussen werktoezicht, noch tijd gespendeerd op het werk, noch de interactie tussen die twee variabelen en zelfgerapporteerde delinquentie.

Discussie

In de huidige studie werd 'toezicht' tijdens de jongvolwassenheid onderzocht. Veel onderzoek onder adolescenten laat een beschermende rol van ouderlijk toezicht aangaande het delinquente gedrag van hun kinderen zien. Wij onderzochten of tijdens jongvolwassenheid ouderlijk toezicht nog steeds een beschermende rol speelt. We hebben daarbij specifiek gekeken naar de drie processen waarmee ouders toezicht kunnen houden op hun kinderen, namelijk ouderlijke controle (*parental control*), ouderlijke vraag (*parental solicitation*) en onthulling door het kind zelf (*child disclosure*). Daarnaast onderzochten we of de samenhang tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag afneemt wanneer jongvolwassenen ouder worden, en of andere toezichthouders een beschermende rol (gaan) spelen tijdens jongvolwassenheid. We onderzochten ook de rol van zelfcontrole. We testten in welke mate zelfcontrole een mediërende rol speelt in de relatie

Tabel 6 *Wave 1-resultaten van negatief binomiale regressie van werktoezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=391)		Model 2 (N=375)		Model 3 (N=375)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	1,32	0,10 – 18,41	2,34	0,14 – 38,48	2,55	0,16 – 41,25
Sekse (man=1)	2,12***	1,50 – 3,00	2,26***	1,58 – 3,22	2,21***	1,55 – 3,15
Leeftijd	0,95	0,84 – 1,09	0,92	0,80 – 1,06	0,92	0,80 – 1,06
Zelfcontrole	5,37***	2,87 – 10,04	5,26***	2,76 – 10,03	5,49***	2,87 – 10,49
Werktoe- zicht	0,86	0,62 – 1,21	0,91	0,64 – 1,30	0,91	0,64 – 1,29
Tijdsbeste- ding werk			1,06	0,97 – 1,16	1,05	0,96 – 1,15
Tijdsbeste- ding* toezicht					0,88	0,75 – 1,04

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag en we keken of de samenhang tussen zelfcontrole en delinquentie gedurende de jongvolwassenheid toeneemt.

Ten eerste hebben we veranderingen in zowel de settings waarin jongvolwassenen hun tijd besteden als het ervaren niveau van toezicht door verschillende toezichthouders in kaart gebracht. Dit is van belang om een beeld te krijgen van mogelijke veranderingen in de tijd gespenseerd met verschillende potentiële toezichthouders. Terwijl we geen grote veranderingen zien in de settings waarin jongvolwassenen hun tijd besteden, zijn de veranderingen die we wel zien deels in lijn met onze eerste hypothese. We vinden namelijk dat er een licht dalende trend is in de tijd die jongvolwassenen spenderen met ouders en gezin, en er een licht stijgende trend is in de tijd die jongvolwassenen spenderen met partners. We zien ook een heel licht dalende trend in de tijd die jongvolwassenen op school spenderen en een heel licht stijgende trend in de tijd die jongvolwassenen spenderen op het werk. Een vergelijking van het gemiddeld aantal uren gespenseerd in elke setting, gerapporteerd in wave 1, met het gemiddeld aantal uren gespenseerd in elke setting, gerapporteerd in wave 4, alleen voor die respondenten die in beide waves participeerden, bevestigt deze trends.

Gegeven deze veranderingen in de tijd gespenseerd met verschillende potentiële toezichthouders, zouden we dezelfde trends in het niveau van ervaren toezicht verwachten, namelijk een daling in toezicht door ouders en school en een stijging in toezicht door partners en werk. We zien echter dat de relatieve bijdrage van verschillende toezichthouders aan het totaal ervaren toezicht nagenoeg constant

Tabel 7 *Wave 4-resultaten van negatief binomiale regressie van werktoezicht op delinquent gedrag*

	Model 1 (N=416)		Model 2 (N=329)		Model 3 (N=329)	
	IRR	95% CI	IRR	95% CI	IRR	95% CI
Intercept	0,09	0,00 – 2,03	0,08	0,00 – 2,99	0,08	0,00 – 3,04
Sekse (man=1)	2,13***	1,45 – 3,12	2,18***	1,39 – 3,42	2,17***	1,39 – 3,41
Leeftijd	1,07	0,93 – 1,24	1,08	0,91 – 1,27	1,07	0,91 – 1,27
Zelfcontrole	7,37***	4,00 – 13,58	6,67***	3,44 – 12,95	6,77***	3,47 – 13,21
Werktoezicht	0,89	0,57 – 1,16	0,86	0,56 – 1,31	0,84	0,54 – 1,31
Tijdsbesteding werk			1,03	0,94 – 1,13	1,03	0,94 – 1,13
Tijdsbesteding * toezicht					1,04	0,84 – 1,29

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

blijft over de tijd.⁵ Behalve een heel lichte daling in het niveau van ervaren ouderlijke controle en een heel lichte stijging in het niveau van ervaren toezicht op het werk, vinden we weinig ondersteuning voor onze tweede hypothese. Het is interessant dat, hoewel de tijd gespendeerd met ouders en gezin daalt, hun rol als toezichthouders in de levens van jongvolwassenen nauwelijks lijkt te veranderen. In ieder geval blijven twee van de verschillende elementen van ouderlijk toezicht constant: ouders vragen net zo veel van hun jongvolwassen kinderen op leeftijd 23 als op leeftijd 18 en jongvolwassen kinderen onthullen net zo veel op leeftijd 23 als op leeftijd 18. Dit resultaat suggereert dat deze karakteristieken van de ouder-kindrelatie onveranderd blijven met het toenemen van de leeftijd in de jongvolwassenheid. Er zullen ongetwijfeld veranderingen in de ouder-kindrelatie plaatsvinden, maar in deze studie vinden we geen aanwijzingen dat het niveau van ouderlijk toezicht een van die veranderingen is. Het is ook merkwaardig dat toezicht ervaren op school en op het werk eveneens nauwelijks verandert tussen de leeftijd 18 en 24. Met gemiddelde scores tussen de 3,50 en 3,75 is en blijft het ervaren toezicht op een relatief hoog niveau (een score van 3 is 'af en toe'; een score van 4 is 'vaak'). Dit wijst erop dat het ervaren toezicht op school tijdens (verschillende) opleidingen constant blijft en dat het ervaren toezicht op het werk, ongeacht het aantal uren dat jongvolwassenen op het werk doorbrengen, stabiel blijft.

Alhoewel de bijdrage van ouderlijk toezicht tijdens jongvolwassenheid stabiel lijkt te zijn, zien we in die periode wel een verandering in de samenhang tussen dat

5 Over partnertoezicht hebben we geen conclusies getrokken gezien het kleine aantal respondenten dat samenwoonde.

ouderlijk toezicht en delinquent gedrag. Tijdens de eerste interview-wave van TransAM, waarin respondenten een gemiddelde leeftijd van 20 jaar hadden, was er een negatieve samenhang tussen ouderlijke controle en delinquent gedrag, de enige van de drie toezichtprocessen die significant samenhang met delinquent gedrag. Ouderlijke controle lijkt daarmee een beschermende rol te spelen voor 'jonge' jongvolwassenen, net als onder adolescenten (Stattin & Kerr, 2000; Willoughby & Hamza, 2011). Gegeven eerder onderzoek onder zowel adolescenten als jongvolwassenen hadden we verwacht dat juist onthulling door het kind zelf het toezichtproces met de sterkste samenhang zou zijn. Onthulling hing echter niet significant samen met delinquentie. Bij de vierde interview-wave van TransAM, waarin respondenten een gemiddelde leeftijd van 22 hadden, was de samenhang met ouderlijke controle niet meer significant, alhoewel de effect-grootte bijna gelijk was aan die in de modellen op basis van wave 1 en het verschil tussen de coëfficiënten voor ouderlijke controle in de wave 1- en wave 4-modellen niet significant was. Eerder onderzoek onder jongvolwassenen met een leeftijd vergelijkbaar met die van onze respondenten in wave 1, maar met data van oudere generaties, vond dat ouderlijke controle geen beschermende rol speelt (Johnson e.a., 2011), en dat het zelfs een risicofactor kan zijn voor delinquent gedrag (Nelson e.a., 2011). Het lijkt derhalve alsof voor jongere generaties jongvolwassenen de beschermende rol van ouderlijke controle verlengd wordt tot (het begin van) de jongvolwassenheid.

In tegenstelling tot ouderlijk toezicht zien we dat toezicht op school noch tijdens de eerste, noch tijdens de vierde interview-wave significant samenhangt met delinquent gedrag. Tijd gespendeerd op school en delinquent gedrag hingen echter wel samen. Dit resultaat wijst erop dat naar school gaan op zich genoeg is om jongvolwassenen van delinquent gedrag af te houden (een mogelijk 'incapacitatie-effect', zie bijv. Jacob & Lefgren, 2003), ongeacht het niveau van ervaren toezicht op school. Onze zoektocht in de literatuur leverde echter geen eerdere studies op die de toezichthoudende rol van school tijdens zowel de adolescentie als de jongvolwassenheid hadden onderzocht, hetgeen impliceert dat nader onderzoek naar de (veranderende) rol en specifieke processen van schooltoezicht tijdens deze leeftijdsfase gewenst is.

In onze derde hypothese voorspelden we dat terwijl de toezichtrol van ouders (en mogelijk school) tijdens jongvolwassenheid zou dalen, partners en werk deze rol zouden overnemen. Over de rol van partners konden we gegeven het kleine aantal respondenten dat met hun partner woonde helaas weinig zeggen. De rol van toezicht op het werk en mogelijke veranderingen daarin hebben we wel getoetst. Toezicht op het werk hing noch op wave 1, noch op wave 4 samen met delinquent gedrag. Dit resultaat staat enigszins in contrast tot de talloze studies die een desistance-effect van werk hebben gevonden (o.a. Blokland & Nieuwbeerta, 2005; Sampson e.a., 2006; Van der Geest e.a., 2011; Verbruggen e.a., 2015; Zoutewelle-Terovan e.a., 2014), ook onder jongvolwassenen (Hill e.a., 2016). Levenslooptheorieën spreken van *informal social control* als het mechanisme achter het desistance-effect van werk. Ons resultaat wijst erop dat expliciet toezicht door collega's en/of werkgevers niet de manier is waardoor deze *informal social control* wordt uitgeoefend. In deze studie werd toezicht op het werk gemeten met een

verkorte en originele versie van de door Stattin en Kerr (2000) ontwikkelde schaal voor het meten van ouderlijk toezicht. Het is mogelijk dat toezicht op het werk anders in zijn werk gaat, en bijgevolg anders gemeten moet worden, dan toezicht door ouders. Het ontwikkelen van een instrument specifiek om toezicht op het werk te meten, dat rekening houdt met de manier waarop sociale controle binnen de werkcontext uitgeoefend zou kunnen worden, is dan ook een mogelijk gebied voor toekomstig onderzoek.

Onze vierde hypothese was dat zelfcontrole een mediërende rol in de samenhang tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag zou spelen. Deze hypothese werd echter niet door onze resultaten ondersteund. In wave 1 bleef de relatie tussen ouderlijke controle en delinquent gedrag overeind en verminderde deze niet toen zelfcontrole aan het model werd toegevoegd. Hieruit kunnen twee potentiële, elkaar aanvullende conclusies worden getrokken. Ten eerste is het mogelijk dat, gegeven de leeftijd van onze steekproef van jongvolwassenen, het internaliseringsproces van ouderlijk toezicht en controle naar zelftoezicht en controle reeds op jongere leeftijd is voltooid. Het zou dan niet het huidige ervaren toezicht zijn, maar het als jong(er) kind (Gottfredson en Hirschi (1990) noemen de leeftijd van 8-10 jaar) ervaren toezicht dat het niveau van zelfcontrole bepaalt. Ten tweede lijken onze resultaten te wijzen op een zelfstandige invloed van ouderlijke controle in het voorkomen van delinquent gedrag tijdens jongvolwassenheid boven op die van het individuele niveau van zelfcontrole. Zelfcontrole is derhalve een belangrijke, maar zeker niet de enige voorspeller van delinquent gedrag.

Onze vijfde hypothese was dat de negatieve samenhang tussen zelfcontrole en delinquent gedrag sterker zou worden met het toenemen van de leeftijd. Behalve dat zowel in wave 1 als in wave 4 zelfcontrole significant samenhang met delinquent gedrag, waren de geschatte effect sizes in alle wave 4-modellen groter dan die in de wave 1-modellen. In een van de ouderlijk-toezichtmodellen en twee van de schooltoezichtmodellen waren die verschillen tussen wave 1 en wave 4 ook statistisch significant. Het gemiddelde niveau van door respondenten gerapporteerde zelfcontrole was niet hoger bij wave 4 dan bij wave 1. Dit resultaat leidt tot de voorzichtige conclusie dat 'zelftoezicht' voor jongvolwassenen belangrijk is en, met het toenemen van de leeftijd, belangrijker wordt om delinquentie te voorkomen. Hoewel verandering in de relatie tussen zelfcontrole en delinquent of crimineel gedrag het onderwerp van eerder onderzoek is geweest (Burt e.a., 2014; Forrest & Hay, 2011; LeBlanc, 1993; Pratt, 2015; Turner & Piquero, 2002), maken de meeste studies een link tussen het toenemen van zelfcontrole en het verminderen van delinquent gedrag. Interessant aan onze resultaten is dat deze betrekking hebben op een relatief korte periode in de jongvolwassenheid, en dat, terwijl het absolute niveau van zelfcontrole vrijwel onveranderd blijft, de rol die het 'zelf' speelt bij het weerstaan van delinquentie in die tijd toeneemt.

Beperkingen en toekomstig onderzoek

Net als aan elke studie kleefte ook aan de onderhavige studie een aantal beperkingen. Hoewel we binnen de TransAM-studie over data van jongvolwassenen tussen

18 en 24 jaar konden beschikken, zaten er gemiddeld minder dan twee jaar tussen wave 1 en wave 4. Meerdere meetmomenten in een dergelijke korte periode staan een nauwkeurige analyse toe van een levensfase die veel demografische veranderingen kent. Data over een langere periode zouden echter ook geschikt zijn geweest om, bijvoorbeeld, de rol van partnertoezicht te kunnen toetsen, om te kunnen onderzoeken of toezicht op het werk op den duur relevant voor delinquentie wordt, of om te zien of het absoluut niveau van zelfcontrole op den duur toch nog verandert. Toekomstig onderzoek naar deze vragen is gebaat bij een langere onderzoeksperiode met meerdere meetmomenten.

In de discussie over het ontbreken van een samenhang tussen toezicht op het werk en delinquent gedrag hebben we al geopperd dat het instrument ontwikkeld door Stattin en Kerr om ouderlijk toezicht te meten niet per definitie adequaat is om ook toezicht in andere settings te meten. Gezien het effect van werk op crimineel gedrag gevonden in eerder onderzoek ligt het voor de hand om een instrument te ontwikkelen specifiek om de mate van *informal social control* op werk te kunnen meten. Een dergelijk instrument zou verschillen tussen en binnen personen in het niveau van ervaren sociale controle op het werk nader kunnen preciseren in verschillende processen en vervolgens onderzoeken of en hoe deze verschillende processen samenhangen met delinquent gedrag.

Onze resultaten moeten ook beschouwd worden in het licht van de Nederlandse context. Het is aannemelijk dat er internationale verschillen in de relatie tussen ouders en kinderen tijdens adolescentie en jongvolwassenheid, en mede daardoor in de relatie tussen ouderlijk toezicht en delinquent gedrag, bestaan. Culturele en demografische verschillen tussen landen kunnen resulteren in een abrupte of juist een geleidelijke overgang tussen adolescentie en (jong)volwassenheid en de manier waarop deze periode door jongeren wordt ervaren (Hill e.a., 2015), en zodoende resulteren in verschillen in de mogelijkheid of bereidheid van ouders om een toezichthoudende rol te spelen tijdens de jongvolwassenheid. Het valt derhalve nog te bezien of de beschermende relatie tussen ouderlijke controle en delinquent gedrag tijdens de jongvolwassenheid die wij hebben gevonden ook in andere landen en culturele contexten overeind blijft.

Ondanks de genoemde beperkingen levert de huidige studie belangrijke inzichten op voor de jeugdcriminologie. Enerzijds blijkt dat ouderlijk toezicht, en met name ouderlijke controle, een protectieve rol blijft spelen in de eerste jaren van de jongvolwassenheid. De toezichthoudende rol die ouders kunnen spelen bij het voorkomen van delinquent gedrag van hun kinderen is dus niet beperkt tot de adolescentie; een belangrijke bevinding voor zowel ouders als deskundigen werkzaam met delinquente jongvolwassenen. Tegelijkertijd neemt de beschermende rol van toezicht door het zelf (zelfcontrole) toe. Ook in de ontwikkeling van 'zelftoezicht' spelen ouders een belangrijke rol, maar waar het jongvolwassen kinderen betreft, lijkt dit reeds een gepasseerd station te zijn (Hay & Forrest, 2006). Meer algemeen bepleiten onze bevindingen in onze ogen voor de noodzaak *emerging adulthood* op te vatten als een gescheiden levensperiode, verschillend van adolescentie en van volwassenheid. Het is niet vanzelfsprekend dat theorieën over jeugddelinquentie, zoals de rol van ouderlijk toezicht, of over volwassen criminaliteit, zoals *informal social control*, dezelfde relevantie en verklaringskracht

hebben voor hedendaagse generaties jongvolwassenen. Criminologen zouden er goed aan doen hiermee rekening te houden bij het doen van onderzoek onder deze populatie.

Literatuur

- Aquilino, W.S. (2006). Family relationships and support systems in emerging adulthood. In: J.J. Arnett & J.L. Tanner (eds.). *Emerging Adults in America: Coming of Age in the 21st Century*. Washington, DC: American Psychological Association, 193-217.
- Arnett, J.J. (2000). Emerging adulthood. A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480. <https://doi.org/10.1037//0003-066X.55.5.469>.
- Arnett, J.J. (2007). Socialization in emerging adulthood. From the family to the wider world, from socialization to self-socialization. In: J. Grusec & P. Hastings (eds.). *Handbook of Socialization: Theory and Research*. New York: The Guilford Press, 208-230.
- Arnett, J.J. (2015). *Emerging Adulthood: The Winding Road from the Late Teens through the Twenties*. New York: Oxford University Press.
- Billari, F.C. & Liefbroer, A.C. (2007). Should I stay or should I go? The impact of age norms on leaving home. *Demography*, 44(1), 181-198.
- Blokland, A.A.J. (2014). School, intensive work, excessive alcohol use and delinquency during emerging adulthood. In: F. Weerman & C. Bijleveld (eds.). *Criminal Behavior from School to the Workplace. Untangling the Complex Relations between Employment, Education and Crime*. Abingdon: Routledge, 87-107.
- Blokland, A.A.J. & Nieuwbeerta, P. (2005). The effects of life circumstances on longitudinal trajectories of offending. *Criminology*, 43(4), 1203-1240.
- Burt, C.H., Sweeten, G., & Simons, R.L. (2014). Self-control through emerging adulthood: Instability, multidimensionality, and criminological significance. *Criminology*, 52(3), 450-487.
- CBS. (2018a). *Inkomen van jongeren*. Geraadpleegd op <https://Longreads.Cbs.Nl/JeuDmonitor-2018/Inkomen-van-Jongeren/>.
- CBS. (2018b). *Twintigers en dertigers trouwen minder*. Geraadpleegd op www.Cbs.Nl/Nl-Nl/Nieuws/2018/18/Twintigers-En-Dertigers-Trouwen-Minder.
- CBS. (2019a). *Onderwijs in cijfers*. Geraadpleegd op www.Onderwijsincijfers.Nl/Kengetallen/Onderwijs-Algemeen/Leerlingen-En-Studenten/Aantallen-Ontwikkeling-van-Het-Aantal-Deelnemers.
- CBS. (2019b). *Studerende en werkende jongeren gaan later uit huis*. Geraadpleegd op www.Cbs.Nl/Nl-Nl/Nieuws/2019/06/Studerende-En-Werkende-Jongeren-Gaan-Later-Uit-Huis.
- Chapple, C.L., Hope, T.L. & Whiteford, S.W. (2005). The direct and indirect effects of parental bonds, parental drug use, and self-control on adolescent substance use. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*, 14(3), 17-38.
- Forrest, W. & Hay, C. (2011). Life-course transitions, self-control and desistance from crime. *Criminology and Criminal Justice*, 11(5), 487-513. <https://doi.org/10.1177/1748895811415579>.
- Geest, V.R. van der, Bijleveld, C.C. & Blokland, A.A.J. (2011). The effects of employment on longitudinal trajectories of offending. A follow-up of high risk youth from 18 to 32 years of age. *Criminology*, 49(4), 1195-1231. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2011.00247.x>.

- Glueck, S. & Glueck, E. (1950). *Unraveling Juvenile Delinquency*. New York: Commonwealth Fund.
- Gottfredson, M.R. & Hirschi, T. (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Grasmick, H.G., Tittle, C.R., Bursik, R.J. & Arneklev, B.J. (1993). Testing the core empirical implications of Gottfredson and Hirschi's general theory of crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 30(1), 5-29.
- Hay, C. (2001). Parenting, self-control, and delinquency. A test of self-control theory. *Criminology*, 39(3), 707-736.
- Hay, C. & Forrest, W. (2006). The development of self-control. Examining self-control theory's stability thesis. *Criminology*, 44(4), 739-774.
- Hill, J.M., Blokland, A.A.J. & Geest, V.R. van der (2016). Desisting from crime in emerging adulthood. Adult roles and the maturity gap. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 53(4), 506-535. <https://doi.org/10.1177/0022427816628586>.
- Hill, J.M., Lalji, M., Rossum, G. van, Geest, V.R. van der & Blokland, A.A.J. (2015). Experiencing emerging adulthood in the Netherlands. *Journal of Youth Studies*, 18(8), 1035-1056. <https://doi.org/10.1080/13676261.2015.1020934>.
- Hirschi, T. (1969). A control theory of delinquency. In: F.P. Williams III & M. D. McShane (eds). *Criminology Theory: Selected Classic Readings*, Cincinnati: Anderson Publishing Co., 289-305.
- Hirtenlehner, H. & Kunz, F. (2016). The interaction between self-control and morality in crime causation among older adults. *European Journal of Criminology*, 13(3), 393-409.
- Hoeve, M., Dubas, J.S., Eichelsheim, V.I., Laan, P.H. van der, Smeenk, W. & Gerris, J.R.M. (2009). The relationship between parenting and delinquency. A meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 37(6), 749-775.
- Hofstra, M.B., Ende, J. van der & Verhulst, F.C. (2001). Adolescents' self-reported problems as predictors of psychopathology in adulthood. 10-year follow-up study. *The British Journal of Psychiatry*, 179(3), 203-209.
- Holm, S. (1979). A simple sequential rejective multiple test procedure. *Scandinavian Journal of Statistics*, 6(2), 65-70.
- Jacob, B.A. & Lefgren, L. (2003). Are idle hands the devil's workshop? Incapacitation, concentration, and juvenile crime. *The American Economic Review*, 93(5), 1560-1577.
- Janssen, H.J., Eichelsheim, V.I., Deković, M. & Bruinsma, G.J. (2016). How is parenting related to adolescent delinquency? A between- and within-person analysis of the mediating role of self-control, delinquent attitudes, peer delinquency, and time spent in criminogenic settings. *European Journal of Criminology*, 13(2), 169-194.
- Johnson, W.L., Giordano, P.C., Manning, W.D. & Longmore, M.A. (2011). Parent-child relations and offending during young adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(7), 786-799. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9591-9>.
- Junger-Tas, J., Terlouw, G.-J. & Klein, M.W. (1994). *Delinquent Behavior among Young People in the Western World. First Results of the International Self-Report Delinquency Study*. New York: Kugler Publications.
- Karaca-Mandic, P., Norton, E. & Dowd, P. (2012). Interaction terms in non-linear models. *Health Services Research*, 47, 255-274.
- Keijsers, L., Branje, S., Frijns, T., Finkenauer, C. & Meeus, W.H.J. (2010). Gender differences in keeping secrets from parents in adolescence. *Developmental Psychology*, 46(1), 293.
- Kerr, M., Stattin, H. & Burk, W.J. (2010). A reinterpretation of parental monitoring in longitudinal perspective. *Journal of Research on Adolescence*, 20(1), 39-64.

- Klevens, J. & Hall, J. (2014). The importance of parental warmth, support, and control in preventing adolescent misbehavior. *Journal of Child and Adolescent Behavior*, 2(1), 121.
- LeBlanc, M. (1993). Late adolescence deceleration of criminal activity and development of self- and social control. *Studies on Crime and Crime Prevention*, 2, 51-68.
- Lionetti, F., Palladino, B.E., Passini, C., Casonato, M., Hamzallari, O., Ranta, M., Dellagiulia, A. & Keijsers, L. (2019). The development of parental monitoring during adolescence. A meta-analysis. *European Journal of Developmental Psychology*, 16(5), 552-580.
- Loeber, R. & Dishion, T.J. (1983). Early predictors of male delinquency. A review. *Psychological Bulletin*, 94(1), 68.
- Loeber, R. & Stouthamer-Loeber, M. (1986). Family factors as correlates and predictors of juvenile conduct problems and delinquency. *Crime & Justice*, 7, 29-149.
- Lowe, S.R., Dillon, C.O., Rhodes, J.E. & Zwiebach, L. (2012). Defining adult experiences. Perspectives of a diverse sample of young adults. *Journal of Adolescent Research*, 28(1), 31-68. <https://doi.org/10.1177/0743558411435854>.
- Lubinski, D. & Humphreys, L. (1990). Assessing spurious 'moderator effects'. Illustrated substantively with the hypothesized ('synergistic') relation between spatial and mathematical ability. *Psychological Bulletin*, 107, 385-393.
- McCord, J. (1979). Some child-rearing antecedents of criminal behavior in adult men. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(9), 1477.
- Nelson, L.J., Padilla-Walker, L.M., Christensen, K.J., Evans, C.A. & Carroll, J.S. (2011). Parenting in emerging adulthood. An examination of parenting clusters and correlates. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(6), 730-743. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9584-8>.
- Nelson, L.J., Padilla-Walker, L.M., Carroll, J.S., Madsen, S.D., Barry, C.M. & Badger, S. (2007). 'If you want me to treat you like an adult, start acting like one!' Comparing the criteria that emerging adults and their parents have for adulthood. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 665.
- Osgood, W., Finken, L. & McMorris, B. (2002). Analyzing multiple-item measures of crime and deviance II: Tobit regression analysis of transformed scores. *Journal of Quantitative Criminology*, 18, 319-347.
- Patronoster, R., Brame, R., Mazerolle, P. & Piquero, A.R. (1998). Using the correct statistical test for the equality of regression coefficients. *Criminology*, 36(4), 859-866.
- Patterson, G.R. & Stouthamer-Loeber, M. (1984). The correlation of family management practices and delinquency. *Child Development*, 5(4), 1299-1307.
- Perrone, D., Sullivan, C.J., Pratt, T.C. & Margaryan, S. (2004). Parental efficacy, self-control, and delinquency. A test of a general theory of crime on a nationally representative sample of youth. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(3), 298-312.
- Pinquart, M. (2017). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents. An updated meta-analysis. *Developmental Psychology*, 53(5), 873-932.
- Pratt, T.C. (2015). A self-control/life-course theory of criminal behavior. *European Journal of Criminology*, 13(1), 129-146. <https://doi.org/10.1177/1477370815587771>.
- Sampson, R.J. & Laub, J.H. (1993). *Crime in the making. Pathways and turning points through life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sampson, R.J., Laub, J.H. & Wimer, C. (2006). Does marriage reduce crime? A counterfactual approach to within-individual causal effects. *Criminology*, 44(3), 465-508.
- Schroeder, R.D., Giordano, P.C. & Cernkovich, S.A. (2010). Adult child-parent bonds and life course criminality. *Journal of Criminal Justice*, 38(4), 562-571. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2010.04.027>.

- Stattin, H. & Kerr, M. (2000). Parental monitoring. A reinterpretation. *Child Development*, 71(4), 1072-1085.
- Svensson, R. & Oberwittler, D. (2010). It's not the time they spend, it's what they do. The interaction between delinquent friends and unstructured routine activity on delinquency. *Journal of Criminal Justice*, 38, 1006-1014.
- Sweeten, G. (2012). Scaling criminal offending. *Journal of Quantitative Criminology*, 28(3), 533-557.
- Turner, M.G. & Piquero, A.R. (2002). The stability of self-control. *Journal of Criminal Justice*, 30(6), 457-471.
- Urry, S.A., Nelson, L.J. & Padilla-Walker, L.M. (2011). Mother knows best. Psychological control, child disclosure, and maternal knowledge in emerging adulthood. *Journal of Family Studies*, 17(2), 157-173.
- Van Ryzin, M.J., Fosco, G.M. & Dishion, T.J. (2012). Family and peer predictors of substance use from early adolescence to early adulthood. An 11-year prospective analysis. *Addictive Behaviors*, 37(12), 1314-1324.
- Verbruggen, J., Apel, R., Geest, V.R. van der & Blokland, A.A.J. (2015). Work, income support, and crime in the Dutch welfare state. A longitudinal study following vulnerable youth into adulthood. *Criminology*, 53(4), 545-570. <https://doi.org/10.1111/1745-9125.12080>.
- Willoughby, T. & Hamza, C.A. (2011). A longitudinal examination of the bidirectional associations among perceived parenting behaviors, adolescent disclosure and problem behavior across the high school years. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(4), 463-478.
- Zoutewelle-Terovan, M., Geest, V.R. van der, Liefbroer, A.C. & Bijleveld, C.C. (2014). Criminality and family formation. Effects of marriage and parenthood on criminal behavior for men and women. *Crime & Delinquency*, 60(8), 1209-1234.

Appendix

Vanwege mogelijke problemen met het schatten van interactie-effecten in non-lineaire modellen geven we hierna voor de modellen waarin sprake is van interactievariabelen de resultaten van lineaire-regressiemodellen waarin naast de betreffende interactievariabelen ook de kwadratische termen van de verschillende hoofdeffecten zijn opgenomen. In de tabellen zijn de ongestandaardiseerde coëfficiënten en standaardfouten weergegeven.

De resultaten van de verschillende modellen zijn in hoge mate vergelijkbaar met die gepresenteerd in tabel 2 t/m 7. Enkel het significante effect van ouderlijk toezicht in wave 1 komt te vervallen, terwijl het effect van onthulling door het kind in dit model marginaal significant wordt. Het belangrijkste voor de houdbaarheid van onze conclusies is echter dat in geen van de additionele modellen sprake is van significante interactie-effecten.

Tabel A1 *Lineaire-regressieresultaten ouderlijk toezicht op delinquent gedrag (model 4 in tabel 2 en 3 met interactietermen en kwadratische onafhankelijke variabelen toegevoegd)*

	Wave 1 – model 4		Wave 4 – model 4	
	β	S.E.	β	S.E.
Intercept	1,230	1,040	1,567	2,022
Sekse (man=1)	0,512***	0,143	0,925***	0,259
Leeftijd	-0,027	0,052	-0,051	0,093
Onthulling kind	0,326*	0,161	0,569	0,289
Ouderlijke vraag	0,104	0,124	-0,143	0,262
Ouderlijke controle	-0,134	0,069	-0,067	0,146
Zelfcontrole	1,107***	0,218	2,145***	0,381
Tijdsbesteding – gezin	0,003	0,013	-0,037	0,026
Tijdsbesteding * onthulling kind	-0,017	0,025	-0,043	0,038
Tijdsbesteding * ouderlijke vraag	0,011	0,019	0,000	0,032
Tijdsbesteding * ouderlijke controle	-0,013	0,009	-0,004	0,017
Onthulling kind ²	-0,056	0,173	0,269	0,289
Ouderlijke vraag ²	-0,055	0,119	-0,278	0,218
Ouderlijke controle ²	-0,030	0,063	0,028	0,114
Tijdsbesteding – gezin ²	0,000	0,001	0,001	0,001

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

Jessica Hill & Arjan Blokland

Tabel A2 *Lineaire-regressieresultaten schooltoezicht op delinquent gedrag (model 3 in tabel 4 en 5 met interactietermen en kwadratische onafhankelijke variabelen toegevoegd)*

	Wave 1 – model 3		Wave 4 – model 3	
	β	S.E.	β	S.E.
Intercept	1,906*	0,913	1,054	1,875
Sekse (man=1)	0,534***	0,123	0,881***	0,235
Leeftijd	-0,067	0,046	-0,025	0,087
Zelfcontrole	1,068***	0,191	2,209***	0,361
Schooltoezicht	0,028	0,107	0,103	0,190
Tijdsbesteding school	-0,108**	0,033	-0,013	0,063
Tijdsbesteding * toezicht	-0,037	0,053	0,036	0,084
Schooltoezicht ²	0,030	0,075	-0,023	0,131
Tijdsbesteding school ²	0,000	0,005	0,002	0,008

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel A3 *Lineaire regressie resultaten werk toezicht op delinquent gedrag (model 3 Tabel 6 en 7 met interactie termen en kwadratische onafhankelijke variabelen toegevoegd)*

	Wave 1 – model 3		Wave 4 – model 3	
	β	S.E.	β	S.E.
Intercept	2,002	1,106	0,174	2,074
Sekse (man=1)	0,516***	0,145	0,835**	0,254
Leeftijd	-0,068	0,055	0,011	0,095
Zelfcontrole	0,966***	0,224	2,143***	0,286
Werktoezicht	-0,243	0,141	0,063	0,266
Tijdsbesteding werk	0,051	0,032	-0,090	0,061
Tijdsbesteding * toezicht	-0,098	0,060	-0,061	0,117
Werktoezicht ²	-0,115	0,169	0,076	0,318
Tijdsbesteding werk ²	0,002	0,007	0,021	0,110

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$